

levensverhaal

Frans Molenaar (68) werkt aan z'n 87ste couturecollectie. Reden om hem het hemd van het lijf te vragen. De couturier die op zijn achttiende naar Parijs vertrok om te werken bij Guy Laroche en Nina Ricci, vertelt een vrolijk en hartstochtelijk verhaal. 'Ik ga door tot collectie nummer honderd!'

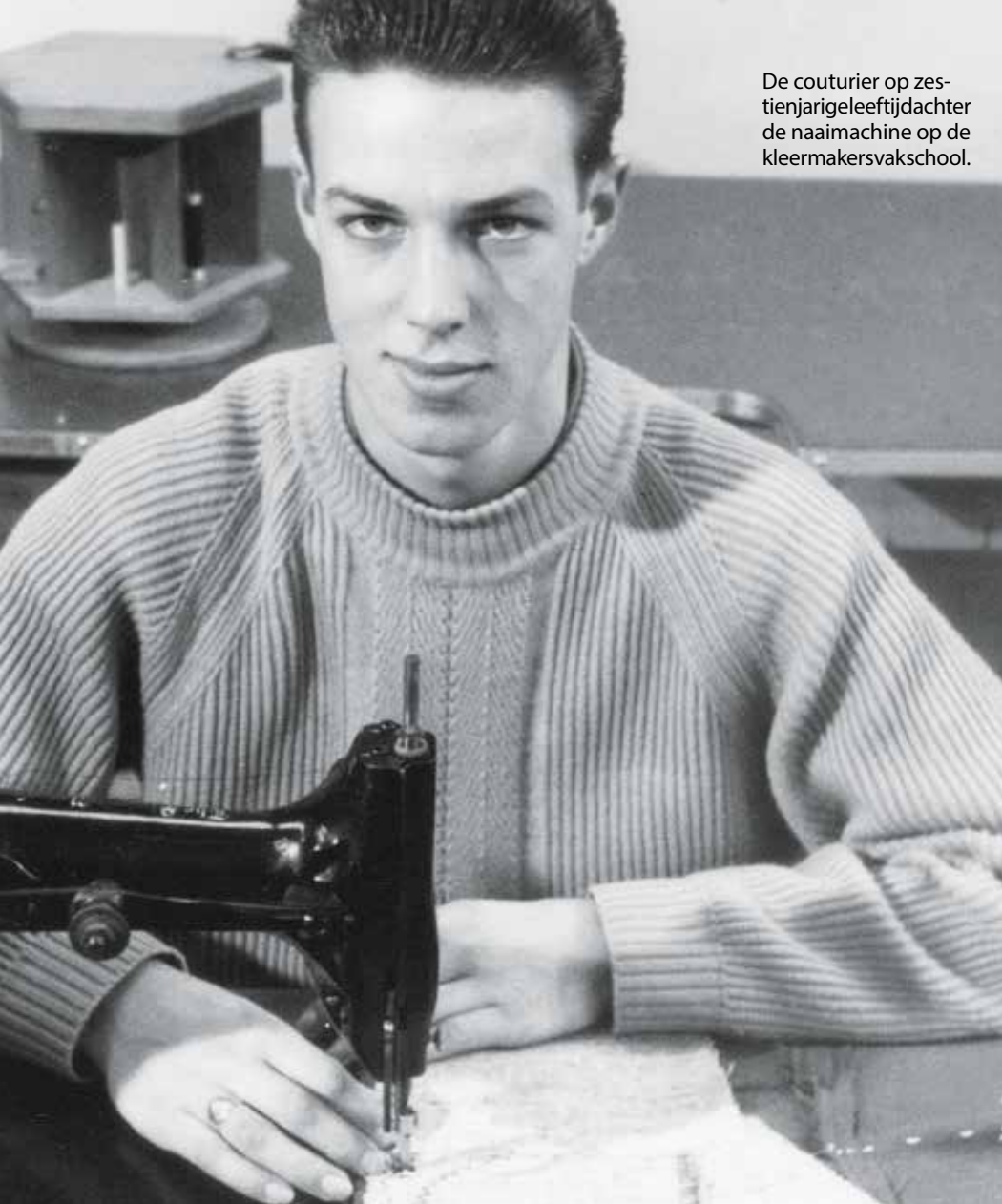
FRANS MOI

Couturekoning

Een kleine Frans Molenaar op de Bloemenmarkt in Amsterdam met z'n ouders en oudste broer in 1943.

ENNAAR

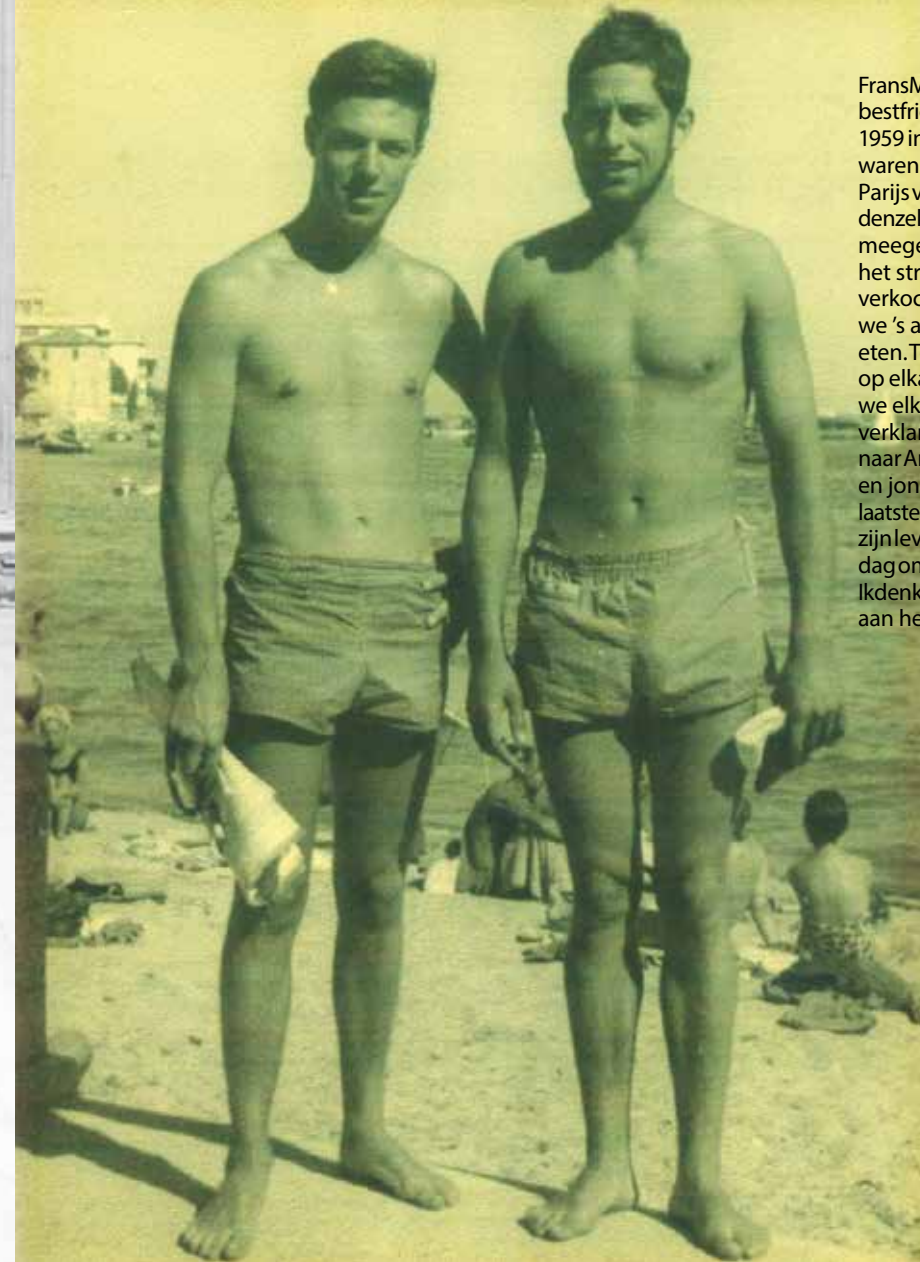
tekst: Karin Kuijpers

De couturier op zeventienjarige leeftijd achter de naaimachine op de kleermakersvakschool.

Frans Molenaar ten tijde van zijn eerste eigenshow in Parijs, 1967.

Frans Molenaar (links) met bestfriend Tom Bogaart in 1959 in Saint Tropez. 'We waren met de scooter uit Parijs vertrokken en hadden zelf bedrukte kleedjes meegenomen die we op het strand voor 15 franc verkochten. Zo konden we 's avonds weer uit eten. Tom en ik waren dol op elkaar, ook al konden we elkaar niet de liefde verklaren in die tijd. Hij is naar Amerika vertrokken en jong overleden. De laatste tweemaand van zijn leven heb ik hem elke dag om 17.00 uur gebeld. Ik denk nog bijna dagelijks aan hem.'

Sophie van Kleef (Sofietje van het rietje) in een creatie die de couturier maakte op een naaimachine die zijn moeder bijeen had gespaard met Albert Heijn-zegels. Foto: Paul Huf.

hij is deftig en volks tegelijk, nuchter en humoristisch. Als ik hem ontmoet, zit Frans Molenaar erbij zoals zijn grote idool Yves Saint Laurent er altijd bij zat: omringd door kunst en foto's van zijn roemrijke carrière. Werken van kunstenaars als Brands, Giacometti, Brancusi en Zadkine vind je zelfs in zijn badkamer. Zijn huis is net verbouwd. Okergele banken worden gecombineerd met enorme gouden kandelaars op een glazen salontafel. Enkele glasobjecten van eigen signatuur in dezelfde kleur completeren het interieur. Zijn huis is netjes, om niet te zeggen Citroëntjesfris. Alleen in het werkgedeelte op de etage aan de chique Amsterdamse Oranje Nassaulaan zijn snuisterijen te vinden. Een marmeren tafel staat stampvol zilveren fotolijstjes, waarin dierbaren en zoete herinneringen glanzen. Een stapeltje krantenknipsels, boeken en tijdschriften is het enige teken van wanorde. Hij moppert als hij het net aangeschafte Courrèges-manifest met metalen kaft tevoorschijn wil toveren: 'Elke zondag ruim ik die stapel op en telkens slijbt het weer dicht.' Het boek ligt onder tijdschriften waarin zijn naam voorkomt. Zo is er de *ANWB Kampioen* met tips van Molenaar over Milaan en de *Esquire*, waar-

van hij onlangs een prijs kreeg voor zijn oeuvre. Verder een knipsel over de veiling van de kunstwerken van Yves Saint Laurent, die vanaf 23 februari zal plaatshebben in het Grand Palais in Parijs en die naar verwachting 200 tot 300 miljoen euro zal opleveren. Molenaar: 'De hele opbrengst gaat naar het Aidsfonds. Dat vind ik prachtig, al is het natuurlijk te gek voor woorden dat er niet voldoende geld beschikbaar is om deze vreselijke ziekte te bestrijden.' Hij heeft veel vrienden verloren aan aids. 'In de jaren tachtig dachten we nog dat je beter zou kunnen worden. Ongelooflijk dat er nu nog zo veel kinderen sterven aan de gevolgen van hiv.'

Kabouterpakjes

Hij wist al jong dat hij homoseksueel was. 'Toen ik mijn ouders vertelde dat ik van de herenliefde was, reageerde mijn vader alsof ik hem had gezegd dat ik schoenmaat 48 had. Mijn ouders waren modern. Mijn vader kende een lesbische mannequin en de tweelingbroer van mijn moeder was homoseksueel. Ik heb er dus nooit onder geleden. Ik ben ook nooit met mijn gaardheid bezig geweest. Ik lees de *Gaykrant* niet en ben ook geen lid van het COC.' Molenaar is nagenoeg zijn hele leven al single en dat vindt hij prima. 'Ik eet bijna elke avond met vrienden in restaurants, ga naar de ope-

ra of naar het theater, en dan is het lekker om op jezelf te zijn.' Dan komt het boek van Courrèges tevoorschijn. 'Driehonderd euro,' meldt hij, 'en loodzwaar.' Courrèges was zijn eerste grote inspirator. 'Geen kwaad woord over Nina Ricci, waar ik assistent was van hoofdontwerper Gérard Pipart, maar toen ik de moderne outfits van Courrèges zag, wist ik welke kant ik op wilde. Strakke belijningen, zonder tierelantijnen, strikjes en ruches.' Molenaar zou die kunst een leven lang volhouden. De biografie die ooit zijn levensverhaal zal opschrijven, heeft een makkie. Stapels boeken met krantenartikelen heeft Molenaar, foto's zijn keurig gerangschikt in mapjes. Zelfs zijn eerste werkstukjes van de kleermakersschool uit 1954 zijn bewaard gebleven en mogen worden aangeraakt. 'Ik ben altijd heel netjes geweest. Wilde ik met kaalgetrapte schoenen naar school, dan zei mijn moeder: "Dat gaat niet gebeuren; eerst poetsen." Dus poets ik nog bijna dagelijks mijn schoenen.' We krijgen een rondleiding door het huis en zien Frans met Audrey Hepburn, Toon Hermans, Gina Lollobrigida...

Algebra en meetkunde; IK SNAPTE GEWOON niet waar dat, over ging...

Vijftien jaar was hij. Hij zat op de mulo en stuurde zo'n acht uur per dag naar buiten. 'Algebra, meetkunde; ik snapte gewoon niet waar dat over ging.' Het lukte hem niet zich op de leerstof te concentreren. Hij was liever bezig met het optoien van kruiwagens met bloemen voor het bloemencorso in Zandvoort en het lenen van kabouterpakjes bij de plaatselijke operettevereniging om alles op te leuken.' Op een avond zei z'n vader: 'Frans, je moeder en ik denken dat je talent hebt voor mode.' Molenaar: 'Ik riep toen nog dat ik liever filmster wilde worden, maar toen zei mijn vader: "In Hollywood ken ik niemand, in de modewereld wel." Dat was waar; mijn vader was verkoopdirecteur in de confectie. Hij zei slim: "Als het je niet bevalt, kun je later altijd nog naar Hollywood."' Frans ging naar de kleermakersvakschool in Amsterdam. Hij haalt zijn eerste werkstukjes uit de kast, die bewaard werden door zijn inmiddels overleden moeder. Een minigilet, met de hand gemaakt, de knoopsgaten inclusief. Een half rokkostuum. 'Je mocht tijdens het

Zijn eerste show in Parijs in 1967 in het Intercontinental Hotel. 'Ik was met een Volkswagenbusje met 35 creaties en vier modellen zelfnaarde show gereden. Ik kreeg laaiende kritieken in Le Figaro en de New York Times.'

Met Liesbeth List. Molenaar ontwierp de jurk waarmee ze in 1967 naar het Songfestival in São Paulo ging.

Bluebell-danseres Marina Pino poseert in 1959 op Montmartre met (en in een) Frans Molenaar voor Panorama.

In 1980 met zijn bulletje Cobra. 'Zeisop 11 mei geboren, netals ik, en vernoemd naar onze werkster thuis, die ook een beetje loenste. Cobra heb ik twaalf jaar gehad, wat heel lang is. Ze draagte een bandje van das-haren om haar nek, zodat haar oren recht overeind blijven staan. Dat bandje zie je ook op schilderijen uit de 19de eeuw. De laarzen heb ik nog steeds, maar leer heb ik achter me gelaten. Ik ben geen leernicht.'

Spetterend ensemble uit de zomercollectie van 1990, gefotografeerd door George van Herwaarde.

Rita toont een nertsstola, 1977. Foto: George van Herwaarde.

Model Anja gefotografeerd door Inez van Lamsweerde, begin jaren negentig.

Natascha in een jas uit de wintercollectie eind jaren negentig. Foto: Chris Hutter.

Een jonge couturier in Parijs, 1958.

Met Zizi Jeanmaire in 1963. Foto: Paul Huf.

maken niet op of om kijken, maar ik vond het hartstikke spannend.' De vriendinnen van zijn moeder, die hij aansprak met 'tante', vroegen hem of hij voor hen een mooie jurk wilde maken en wat dat zou gaan kosten. Molenaar: "Vijftien gulden," antwoordde ik. Waarop tante Truus zei: "Nou nou, jij durft wel." "Maar het is wel haute couture," zei ik toen. Haha, ik was een jongetje van zestien.'

Drie jaar later, met het diploma van de kleermakersvakschool op zak, ging Frans met zijn tekeningen naar Parijs om daar zijn geluk te beproeven. Hij wist zich naar binnen te wurmen bij de beroemde modeontwerper Marc Bohan. Die had eigenlijk geen plek voor hem, maar hij had toevallig net geluncht met Guy Laroche. Deze ontwerper had nog wel een stageplaats voor de jongeman uit Nederland. Molenaar: 'Ik dacht dat ik gek werd van vreugde.'

Molenaar zou tweeënhalve jaar bij Laroche werken, om daarna te verhuizen naar het atelier van Nina Ricci. Hij verfijnde daar de technische kant van het vak. 'Alle proefmodellen werden er van organza gemaakt en alles werd met de hand omslingerd in plaats van met zigzag of lockersteek.'

Acht jaar zou Frans in Parijs blijven, ook al miste hij zijn ouders en zij hem. 'Op zeker moment zaten ook mijn broer en zusje in Parijs en klaagde mijn moeder dat ze ons zo miste. "Kom dan naar Parijs," zei ik. We spraken af. Ik had bij de ateliermeisjes opgescheept dat mijn vader in een Mercedes reed en wilde een beetje het rijkeluis-

jongetje uithangen. Dus stonden mijn collega's op vrijdagmiddag half zes buiten te kijken hoe mijn ouders vanaf de Place de la Concorde de Rue Royal kwamen inrijden. Ze hadden helaas vergeten de witte Kip-caravan achter de auto vandaan te halen. Het schaamrood stond op mijn kaken. Ik siste tegen mama: "Wat is dat nou weer, dat stomme ding." "Rustig, jongen," zei ze toen, "ik heb snert

bij me en het wordt heel gezellig." Hij kan niet anders zeggen dan dat hij een zonnige jeugd had in Zandvoort. Vader werkte, moeder was thuis en zorgde voor de vier kinderen: Robert, Bob, Frans en Anne. 'Overdag lapte mijn moeder de ramen en om half zes kleedde ze zich om en maakte zich op. "Gaan jullie uit?", vroeg ik eens. "Nee," zei mijn moeder, "maar je vader komt zo thuis en die gaat niet tegen een huissloof aankijken." Dan deed ze

nog een plastic schort over haar goede jurk heen en braadde alvast het vlees aan. Als vader thuis kwam, kreeg hij een Bokmaatje en mijn moeder nam een Citroentje met suiker.'

Vuilniscouture

1967 was het jaar waarin Frans zijn eerste modeshow in Parijs gaf. Hij showde op dezelfde plek als Yves Saint Laurent, omdat hij via via in contact was gekomen met de heer Zwolsman, eigenaar van het Intercontinental Hotel in Parijs. 'Ik zie in jou mijn eigen jeugd,' zei Zwolsman tegen de jonge couturier, en hij leende hem 18.000 gulden voor

'TOEN MIJN ouders kwamen aanrijden met die Kip-caravan, stond het schaamrood op m'n kaken...'

Deanne in een pak uit de wintercollectie van 2004. Foto: Sean MacAndrew.

Wintercollectie 2001. Irene van de Laar gefotografeerd door Julian.

Signatuur

Frans Molenaar is de eerste Nederlander die niet klakkeloos Parijs volgde, maar een eigen, herkenbare ontwerpvisie ontwikkelde. Werkte collega's als Dick Holthaus met pasmodellen van Yves Saint Laurent en Dior, en Max Heijmans met pasmodellen van Chanel. Molenaar concentreerde zich van af het begin op eigen patronen met een strakop het lijf gesneden belijning met geometrische vormen en vlakverdelingen en heldere kleuren. Hij benadrukte de belijning met stiksel of losvallende panelen en had een voorkeur voor winterstoffen. Zou bestond zijn eerste collectie uit canvas, materiaal voor rolluiken. Typere ontwerp zijn z'n trapezium-ensembles uit 1968 en zijn rechte silhouet die lichaamsvorm volgen. Begin jaren zeventig experimenteerde hij met de kimono vorm en een paar jaar later met oversized breisels. Schouderkragen en wijde capes typeerden hem in de jaren tachtig, met als accessoires grote hoeden. De decennia naverfijnde Molenaar zijn abstracte lijnen en beeldhouwde silhouetten.

Zomercollectie begin jaren negentig. Foto: George van Herwaarde.

zijn eerste show. 'Ik had de perslijst van Nina Ricci achterovergedrukt en was precies waar alle modejournalisten logeerden. Alle Molenaars in Zandvoort waren visboeren, dus die naam vond ik niet chic genoeg. Ik liet etiketten maken met *Couture François* erop. Later heb ik er nog *Paris-Zandvoort* op laten zetten, zodat het leek alsof ik ook een filiaal in Zandvoort had. "Jij bent bijdehand," zei mijn moeder.'

Zijn eerste show, een mix van de moderne, revolutionaire chic van Yves Saint Laurent en het futurisme van André Courrèges, sloeg aan. Op die architectonische belijningen, geometrische vormen en heldere kleuren zou Frans Molenaar, oftewel *Couture François*, tot op de dag van vandaag voortborduren. In 1967 opende hij zijn eigen couturehuis aan de Amsterdamse Van Baerlestraat, maar het zou nog vele tv-optredens duren, onder andere bij Mies Bouwman, voordat zijn naam in één adem werd genoemd met Max Heijmans en Dick Holthaus. Handelsgeest combineerde Molenaar altijd met zijn ontwerptalent. Voor 1475 gulden ontwierp hij couturekleding voor de adellijken en nouveaux riches, maar intussen maakte hij ook de nieuwe overalls voor Haagse vuilnismannen, de personeelskleding voor Albert Heijn en hij kleedt al 25 jaar het fanfarecorps in Sneek. Toen Molenaar in 1994 op uitnodiging van Royal Leerdam werd gevraagd een collectie glas te maken, ontwikkelde hij een nieuwe passie. Ook gaf hij licenties

af voor vloerkleden, fietsen, tuinmeubelen en brillen. Spijt dat hij zijn carrière niet verder in Parijs ontwikkelde heeft hij niet. 'Als ik opnieuw zou beginnen, zou ik met de huidige multimedia zeker internationaal gaan.' Nu, 86 collecties verder, is hij volgens sommige van zijn cliënten een godheid. Zo sprak hij laatst de vrouw van Rob de Nijs, die hem vertelde dat ze haar trouwjurk bij Addy van den Krommenacker had aangeschaft. Molenaar: 'Ik zei: "Nou, die had ik graag voor u willen ontwerpen." Waarop ze zei: "Maar naar mijn idee staat u zo hoog, bent u niet benaderbaar."' Daar denken trouwe afnemers als Neelie Kroes, Hank Heijn, Janine van den Ende en Sylvia Tóth heel anders over.

Rustiger aan wil hij het op zijn 68ste nog niet doen. 'Als ik gezond blijf, wil ik tot mijn honderdste collectie doorgaan. Dan ben ik 75 jaar en ga ik wellicht kleinere salonshows doen en houd ik nog zo'n veertig klanten over die twee keer per jaar een mooi pak willen. Dat doe ik dan op mijn slossen. Ik wil niet achter de planten gaan zitten. Ik houd ervan om elke keer weer te zoeken naar iets anders.' Ironisch genoeg is hij recentelijk benaderd door Kip-caravans met het verzoek of hij interesse heeft een nieuw design te maken. 'Dat kan leuk worden,' zegt hij. 'Een zwart-wit interieurtje met dito rolluiken. En een keukentje waarin je de erwtensoep kunt opwarmen.' ■

TENTOONSTELLING In april exposeert Frans Molenaar met zijn werkin het Museum Jan van der Togt in Amstelveen. In 2010 volgde een overzichtstentoonstelling in de Rotterdamse Kunsthal in samenwerking met Canon.

Met Christian Lacroix in 1986.

In Tokio, begin jaren negentig, met Donna Karan.

Met prins Claus op de Herenmodebeurs.

Dansend met Mies Bouwman op zijn 40ste verjaardag.

In Waterland, 1986, met Freddie Heineken en couturier Max Heijmans.

Met Viktor & Rolf op hun tentoonstelling in het Louvre.

In de tuin van Toon, die hij al zijn hele leven kende.

Bij de opening van een tentoonstelling van Givenchy in het Haags Gemeentemuseum met Audrey Hepburn en haar echtgenoot Robert Wolders.

Tijdens een modeshow op Paleis Het Loo met prinses Margriet.

Met Johnny Kraaijkamp in Londen, 1963.

In zijn salon in 1980 met Danny en Johan Crujff.

Met filmlegende Gina Lollobrigida in Rome, 2002.